

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи майн 5-мёшёнченпе тухать

79 (7719) №

Шамат кун, 2009 сұлхи октябрён (юпа) 3-мёшё

Хакё ирёлё

Октябрён 5-мёшё – Раҗсейри Учитель кунё

Раҗсей шайёнче паларчё

Татьяна Владимировна Ермакова Юнкәри вәтам школта 1989 сұлтанпа вай хурать. Биологи предметне ертсе пырать вәл, ачасене биологипе кәна мар, экологипе те тарән пәлү пама тарашать. Пёрремёш сұл мар ёнтё школ лесничествисен ёсхёлне те йёркелесе пырать. Акә нумаях пулмасть иртнё республикәри школ лесничествисен слетёнче унән вёренекеңсем иккёмёш вырәна тухрәс. Пётёмёшле патшаләх экзаменёсенче те биологи предметне суйласа илнё вёренекеңсем лайәх результатсемпе савантарасҗё.

Татьяна Владимировнашан кәсалхи сұлән чи пысак награди вара – Раҗсей Федерацийён Президентчён грантне сёнсе илни. Сақан пек хастар та пултаруллҗ учительсем татах та нумай пулчар районта.

Н. НИКОЛАЕВА сән үкерчкё.

ВЕРЕНТҮ ЁСЕН ХИСЕПЛЁ ЁСЧЕНЁСЕМ!

Сире чун-чёререн профессии уявёпе – Учитель кунёпе саламлатпә!

Ял шукулёсенче питё пысак әс-тән потенциалё пуррине үстерсе каламасарах сирёплетме пулать. Эсир тарашнипе, сирёнте ответләха туйса ёслес ен пуррипе паянхи шукулсем аталанса пырасҗё те. Сёршыври вёрентү ёсён чи лайәх йәлисем упранаҗсё.

Сирён сине тиенекен ответләх чәннипех те пысак. Паянхи общество учительтен нумай тата сирёп ыйтать. Сирён ёс ытти ёсёнчен самаях йывәр. Ана пурнаҗлама вара чәтәмләх, профессии юратни кирлө.

Эсир ситёнекен әрушән тимлетёр. Сақ пархатарлҗ ёсчён сире тав сәмахё калатпә. Сирёп сывләх, сёмьере тәнәсләх, хавәрән пултарулахра әнәсу, малашләха шанчаклән та сирёппән пәхма сунатпә.

Район пусләхё Ю. ИВАНОВ.

ХАКЛҗ УЧИТЕЛЬСЕМ!

Сире, пархатарлҗ профессии суйласа илнисене, Учитель кунёпе чёререн саламлатпә!

Учитель вәл – эфир хамәрән ачасене воспитани пама шаннә сын. Вәл вулама, сырма, шутлама вёрентет. Вәл ачасем әнланулаха, тёрёслөхе, ответләха тата хастарләха хайсем сичне туйса үсчёр тесе тарашать. Вёрентесси, воспитани парасси тата юратасси – акә вәл учитель. Учитель кунёнече вара эфир пурте тав сәмахё калатпә вёсен ёсчён. Вёсем хайсен чун әшшине кашни ачана вәлөсө панашән.

Сире, учительсем, сывләх, тәнәсләх, ёсре ситёнүсем, туллы телей тата нумай сул пурәнма сунатпә.

РФ Патшаләх Канашён депутатчё, Раҗсей Геройё Н.М. БУДАРИН летчик-космонавт.

Раҗсейре

Чаваш Енре пурнаҗлакан проектсем пётём Раҗсейшён пёлтерёшлө

Чаваш Ен Президентчё Николай Федоров РФ Правительствин Председателён пёрремёш сүмё Игорь Шувалов чённипе юн кун «РЖС фончён пирвайхи сёр аукционёсем: сёнө тренд пусламашё» пресс-конференция хутшәннә, вәл Мускавра «Новости» информгентствәри иртнө. Журналистсен ыйтәвёсене савән пекех Федерациян пурәнмалли сурт-йёр строительствине аталантарма пулашакан фончён генеральнай директорё Александр Браверман, Тюмень облаҗсён кёлёрнаттәрё Владимир Якушев тата ытиссе хуравланә. МИХсен представителёсемпе пысак пёлтерёшлө темәсем пирки каласнә. Сав шутра – федерациян уса курман е япәх уса куракан сёр лаптәкёсене экономкласс сурт-йёрне тума төп резерв вырәнне хурса саврәнәша кёртмелли механизм, РЖС фончө тата федерация субьекчөсем рынока сөнө продукт – инфратытмпа, сурт-йёр турмалли документсен тата финанс услвоийёсемпе тивёстернө сёр лаптәкёсем – кәларас енөпе пёрле ёслесси.

Аса илтерни вырәнлә: Чаваш Ен Раҗсейри регионсем хушшине пирвайхисен шутёне Федерациян пурәнмалли сурт-йёр строительствине аталантарма пулашакан фончөн проектне хутшәнәт. Авән уйәхён 25-мёшёнче аукцион иртнө, унта сурт-йёр тума Шупашкарти 6,31 гектарла танлашакан лаптәка арендәна памалли килёшү тумалли правәна сүтләха кәларнә. Таватә организаци хушшинче «Тус» АХО сёнтернө. РЖС фончө пулшанипе сақ компани строительство ёсёсене пурнаҗслө, кунта, малтанләха паләртнә тарәх, 100 пин таваткал метр ытла сурт-йёр тума май пур. «Эфир сақ стройкапа проект вёсленичченең – аукцион ирттернинчен пусласа уйрәм сынсем харпәрләх правине регистрациличен - ёслөпёр. Чаваш Енре пухнә опыта пётём Раҗсейёпе сарәпәр», - тенөччө фонд гендиректорё А. Браверман Чаваш Енре визитпа пулнә май.

Саламлатпәр

ЧУМАНКАССИНЧИ ВӘТАМ ШКУЛТА ЁСЛЕКЕН ХИСЕПЛЁ УЧИТЕЛЬСЕМ!

Сире Учитель кунё ячөпе әшшән саламлатпәр. Пире әс панәшән, тавракурәма аталантарма пулашәнәшән, воспитани парса тимленёшён сире пурне те чёререн тав ватпәр.

Яланах ыра кәмәллә, сирёп сывләхлә пулма сунатпәр сире. Эсир пултаруллҗ, хастар та мал ёмётлө пулни пире те сав сұлпах пыма хистет. Есри үсөмсөн сүлө такәр пултәр, пире паракан юратәва кашни ача кусёнчех туймалла пултәр сирён. Семйёрсенче тәнәсләхпа телей хуҗаланччәр.

Саламласа та ыра сунса Чуманкассинчи вәтам шукулта вёренекеңсем.

СЫРҖАНТАРУ

Хаклә вулакансем! Районти «Сёнтёрү ялавё» хаҗата 2010 сұлхи пёрремёш сур сұлта илсе тәма унчөнхи хакпах сырәнтарасҗё. Ултә уйәха сырәнмалли хак – 191 тенкө те 70 пус.

Учитель тарашсан унән сумё те сёкленё

Таврана кёрхи илем тәсё сәпнипе пёрле учительсен уявё те сывхарать. Шкулта ёслекен педагогсемпе ачасемшён те яланах савәнәслә та кётнө уявсенчен пёри вәл.

Учительсен кунё умён эфир редакци тёпелне район администрацийён вёрентү, сәмрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайён ертүсине Зоя Юрьевна ДИПЛОМАТОВАНА чётмөмөр.

– Зоя Юрьевна, Учительсен кунё ячөпе саламласа малалла ёслеме вай-хал, сывләх сунатпәр. Салампа пёрлех вара сирён пата ыйтусем те сук мар. Паян учитель пирки, унән ёс пахаләх сичнен нумай каласҗё. Мөнле ыра ёнсем пулмалла-ха паянхи учительте? Пурнаҗ хумё мөнле пулма ыйтать вёсене?

– Саламланәшән тавах. Чәнах та пурнаҗ улшәнса пынә сёмён вёрентү ёсён те сақ улшәнусенчен юлса пымалла мар. Сённине алла илсе, малтанхи ыра та пахаләхлә йәласене манмасәр ёс шайне үстерессипе тимлемелле учительсен. Паянхи учительсен вара чи малтанах әс-тән аталанәвө, унән анләләхө малта пулмалла. Учительсен хайён предмөчөпе тарән пәлү пулни сителөксёр,

ытти ёнсемпе те унән тавракурәмө анлә пулмалла. Сынпа хутшәнма пёлмелле, тараватлә та әста пулмалла вёрентекенөн. Хайён вёренекеңсөмшён тёлслөх пулса тәмалла. Пултарулахе, ыра кәмәллө, сивөчлөхө кашни утәмрах пулмалла. Пултарулаха тёрлө конкурссем урлә кәтартма тарәшмалла. Пёр вырәнәтә тәмалла мар. Усмелле. Интерактивлә мелсене, хальхи технологисене алла илсе вёсене вёрентүпе воспитани ёсөнче туллин уса курма пёлмелле. Сүлсеренөх «Вёрентү» нацпроектра паләртнипе классем сөнө йышши оборудованипе, сётел-пуканпа, курәмлөх материлёсемпе пуняланаҗсө. Ачасен пөлөвне сүллөрёх шая хәпартма та, пурнаҗ ыйтнә пек ёслеме те майсем пур паян шукулсенче.

– Сәмрәк учительн хайёне ачасем хушшинчи сыхәнәва йёркелесе яма мөнлөхө майсем пуршкулта?

– Ман шутпа сәмрәк учительсене сақ сыхәнәва йёркелесе яма сәмәлрах пек туйәнәт. Мөншён тесөн сәмрәк учитель паянхи ачасене, вёсен тавракурәмө мөнлөхө пулнине лайәхрах та пёлет. Чаваш патшаләх педагогика университетёнчен вёренсе тухакансене ку ёс ытлашшиёх йывәр мар пулө тетөп. Мөншён тесөн сақ аслә пәлү паракан шукулта асәннә проблемәпа тарәннән ёсчөсө. Шукулсенче вара паян, пётёмёшле илсен, учительсенчөн 60 процентне яхән 20 тата ытларах сул ёслекенсем вай хураҗсө. Апла пулсан вёсен сөнөвөсем, вёрентүри тёлслөхөсем сәмрәксене пулашмаллах. Пёр-пёрне пулашса пыни сөс кирлө.

– Сәмрәк специалистсемпе вара районти вёрентү ёсөнче лару-тәру мөнлөрөх?

– Йывәртарых тесөн йәнәш мар. Ес стажё 5 сұл, унтан

та сахалрахисем паян шукулсенче пётёмёшле те 6 процента яхән сөс. Кәсал районти шукулсене пурө те 7 сәмрәк учитель ёслеме вырнаҗсө. Маларах асәннә «60 процент» сақ вёрентекенсене ёсре пулашса пырасса шанатәп.

– Иртнө ёмөрте сумлә шутланнә учитель ёсө паян сирён шутпа мөнлөрөх?

– Вәл вәхәтра учитель ялти чи хисеплө те аслә сын шутланнә. Мөншён тесөн сынсем ытларах чухне унран сөнүкәнәш ыйтма пынә-сөк. Халә вара лару-тәру улшәнчө. Информаципе сынсене учитель кәна тивёстермест вёт. Масәллә информация хатёрөсен вайё питө пысак та витөмлө. Савәнләх учительн статусне те сүлө сөклеме йывәр. Анчах та патшаләх тёрлө программәсене пурнаҗа кёртсе сақ пулама аталантарма тарәшни курәнәт. «Вёрентү» наци проекчөн тёрлө подпрограммисенче учительн сумне хәпартасси тивёслө вырән йышәнәт.

(Вёсө 2-мөш стр.).

Октябрён 5-мёшё – Пётём тёнчери врач кунё

Муркашпа Мән Сөнтёр тарәхёсенче пурө 88 врач куллен ёсө тухать. Эсир сән үкерчөкөре куракан (сулахайран сьлтәмалла) Э. Фомина райтерапевт (больницәра 1992 сұлтанпа, паян 1-мөш катөгориллө врач), Т. Шарикова эндокринолог (сәмрәк врач больницәра 2005 сұлтанпа), васкавлә медицина пулашәвөн ертүси Н. Артемьева (1987 сұлтанпа ёслет, 1-мөш катөгориллө врач) – Муркаш районёнче ёслекен сывләх хуралсисен пёр пайө. Ылтисем пекех хайсен ёсөне ответләха туйса пурнаҗланипе паләрса тарәсчө вөсем. «Пётём тёнчери врач кунё ячөпе эпө паян хамәр патәмәрта ёслекен тата Муркаш райончөн тухнә врачсене саламлатпә. Пурне те сирёп сывләх сунатпә! Есре те, сёмьере те Сирён килёшү хуҗаланччәр!» – терө районти төп врачө тата ЧР Патшаләх Канашён депутатчө В. Данилов.

А. БЕЛОВ сән үкерчкө.